

НЕБИЛИЦЯ ЯК ПІДЖАНР АМЕРИКАНСЬКОГО ФОЛЬКЛОРУ

Чорній Р. П.

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри романо-германської філології
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Шимчик В. І.

*здобувач бакалаврату
фізико-математичного факультету
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Американська небилиця (tall tale) — це фольклорний піджанр, що виник у США у XIX столітті, який характеризується гіперболізацією, гумором і часто неймовірними або фантастичними пригодами героїв. Ці історії відображають дух американського фронтиру, індивідуалізм та оптимізм [2]. Небилиця — це оповідь, що описує неймовірні пригоди надзвичайно перебільшених народних героїв. Пов'язані з легендами американського прикордоння, такі казкові смішні історії часто пояснюють походження озер, гір і каньйонів [4].

Одним із найяскравіших персонажів американської небелиці є Пол Баньян (Paul Bunyan) — улюблений герой північноамериканських лісорубів штатів Мічиган, Міннесота, Вісконсин. Жартівливі історії про Пола Баньяна та його вірного друга синього вола на ім'я Бейб виникли ще на початку XX століття. Пол Баньян славиться своєю силою, швидкістю та майстерністю. Він — велетень-лісоруб, який розчистив ліси від північного сходу США до Тихого океану, має хороший апетит — з'їдає 50 млинців за хвилину. Він викопав сокирою Гранд-Каньйон, створив десять тисяч озер Міннесоти своїми слідами. Зазвичай його супроводжує синій бик Бейб, такий же великий і вражаючий, від слідів якого бере початок річка Міссісіпі [5]. Образ Пола Баньян гіперболізований, що надає оповіді комічного ефекту та водночас підкреслює велич героя. Добрий, веселий Пол Баньян стає символом освоєння природи, сили праці, американської мрії, оптимізму.

Популярність цього персонажа настільки велика, що американська культура багата на ідіоматичні вирази, пов'язані з образом Пола Баньяна. До прикладу, людина надзвичайної фізичної сили характеризується як “As strong as Paul Bunyan”. Людина, яка виконує фізично складну роботу майстерно та дуже швидко — “To chop like Paul Bunyan” (дослівно: рубати, як Пол Баньян). “A Paul Bunyan-sized” означає щось надзвичайно велике за розмірами [3]. Типове перебільшення — художній прийом, властивий американській небилиці, який демонструє здатність людини долати навіть гігантські труднощі [2].

Слід відмітити, що герої-велетні є і в інших фольклорних оповідях. Як от, до прикладу, Котигорошко в українському фольклорі чи Джек в англійській народній

культури. Усіх їх об'єднує роль надприродної сили, але кожен має власне культурне забарвлення.

Джон Генрі (John Henry) – афроамериканець, який працював «бурильником» – людиною, яка забивала сталевий бур у скелю, щоб зробити отвори для вибухівки для підриву породи при будівництві залізничного тунелю на сході Північної Америки. Він змагається з паровим молотом, щоб довести, що людська праця не поступається машині. Він виграє, але гине від виснаження [1]. Джон Генрі – легендарний герой американських небилиць, уособлення фізичної сили, витривалості та людського духу. Образ Джона Генрі став загальновідомим і вживаним впродовж багатьох років та є втіленням стійкості й сили духу – “To be a John Henry”. У значенні: працювати з неймовірною силою або наполегливістю вживається образний вираз “Hammer like John Henry”. Крилатим став вираз “Go down like John Henry” – з гідністю програти або загинути в боротьбі. Звідси й походить фразеологічний вираз “To die with a hammer in your hand”, буквально «померти з молотом у руках», що означає героїчну смерть під час боротьби за правду, гідність або ідеали – «боротися до останнього» [3].

Джон Генрі та Пол Баньян є найвідомішими та не єдиними героями американських небилиць. Інші яскраві персонажі фольклористики США стануть предметом нашого дослідження в наступних літературознавчих розвідках.

Таким чином, американська небилиця (tall tale) — це унікальне явище, яке поєднує традиційні риси фольклорного жанру з національним духом свободи, оптимізму, індивідуалізму й гумору. Закладений символізм в типових образах фольклорної небувальщини дає можливість краще зрозуміти американський менталітет, його прагнення до успіху, рівності та вільного вибору.

ЛІТЕРАТУРА

1. An American Folk Tale. URL: <https://learningenglish.voanews.com/a/paul-bunyan-american-folk-tale/4307240.html>
2. Bastian J. Tall Tales — An American Tradition. URL: <https://medium.com/the-cryptofolk-movement/a-tall-order-crafting-a-national-mythology-from-scratch-a391ff393381>
3. Meriam-Webster: America's Most Trusted Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/>
4. Tall Tale. URL: <https://www.britannica.com/art/tall-tale>
5. Tall Tale. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Tall_tale